

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА

КАТЕДРА „ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА“

2700 Благоевград, ул. Иван Михайлов 66; 073 / 88 55 01; info@swu.bg; www.swu.bg

ИНФОРМАЦИОНЕН ПАКЕТ

НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА

НАУЧНА ОБЛАСТ: ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 1.2. ПЕДАГОГИКА

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА

ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН: ДОКТОР
НИВО ПО НКР: 8

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: ИЗСЛЕДОВАТЕЛ

СРОК НА ОБУЧЕНИЕ: 3 /три / или 4 /четири/ ГОДИНИ

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА / САМОСТОЯТЕЛНА
ЗАДОЧНА

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМАТА

Подготовката на докторанти в докторска програма „*Начална училищна педагогика*“ се осъществява в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ към Факултета по педагогика при Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград. Третата степен на висшето образование предоставя възможност за повишаване на образователната квалификация и научноизследователската компетентност на обучаваните докторанти. Продължителността на обучението е три години в редовна форма на обучение и при самостоятелна подготовка, и четири години за задочна форма на обучение. Обучението приключва със защита на докторска дисертация. Защитилите успешно придобиват образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „*Начална училищна педагогика*“.

2. ЦЕЛИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

2.1. Подготовка на висококвалифицирани учени, изследователи и преподаватели с компетенции и компетентности за осъществяване на научноизследователска дейност в областта на педагогическото познание по проблеми, свързани с теорията и практиката на началното образование.

2.2. Издигане равнището на професионалната педагогическа компетентност и задълбочаване на цялостната научна подготовка за осъществяване на теоретични и експериментални изследвания в областта на началната училищна педагогика.

2.3. Формиране на съвременни научно-теоретични и практико-приложни знания, умения и компетентности за самостоятелна научноизследователска и преподавателска дейност, за работа в екип, за прилагане на иновационни и технологични постижения в теорията и практиката на началното образование.

2.4. Обогащане на методологическите знания, умения, компетенции и компетентности за планиране, осъществяване на научни изследвания, както и за анализ, представяне и популяризиране на получените резултати сред научната педагогическа общност.

3. ОБЩА КВАЛИФИКАЦИЯ И СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

В процеса на образователната и научна подготовка в рамките на докторска програма „*Начална училищна педагогика*“ докторантът изгражда на концептуално мислене по въпроси от методологически и изследователски характер в областта на началната училищна педагогика. Предоставя се възможност за овладяване на методологията, методиката, инструментариума и техниките на провеждане на научни изследвания в областта на началната училищна педагогика и практиката на обучението, възпитанието, развитието и социализацията на учениците от начална училищна възраст. В хода на своята подготовка докторантът изгражда умения и професионални компетенции за планиране, организация и успешно осъществяване на самостоятелна научноизследователска дейност. Образователната и научната дейност стимулира развитие на нагласи и умения за преподавателска, проектна и експертна дейност в областта на началната училищна педагогика. Създават се нагласи и се формират умения за непрекъснато самообразование и самоусъвършенстване в процеса на научното и професионалното развитие на докторантите.

4. УСВОЕНИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА

4.1. Знания (теоретически и/или фактологически)

- притежава и използва специализирани и систематизирани знания за извършване на критичен анализ и за синтезиране на нови идеи в областта на педагогическото познание – в теорията на възпитанието и дидактиката, началната училищна педагогика и методиките на обучение в началното училище;
- владее методите на научните изследвания в областта педагогическите науки;
- притежава способност за разширяване и изменяне на съществуващите знания в областта на теорията на възпитанието и дидактиката, началната училищна педагогика и методиките на обучение в началното училище, както и на техните взаимодействия с гранични научни области;
- притежава знания с висока степен на сложност и извършва оригинални изследвания в областта на педагогическата теория и практика;
- представя знания и разбиране на най-високо равнище, не само в областта на педагогическото познание, но и в близки научни области;
- демонстрира и изразява знания чрез степента на сложност на проведените, разбрани и обосновани научни изследвания в теорията и практиката на обучението и възпитанието, осъществявани в началния образователен етап.

4.2. Умения (познавателни и/или практически)

- да може да идентифицира научните проблеми в областта на началната училищна педагогика и в практиката на обучението и възпитанието на детето от начална училищна възраст;
- да владее научния стил на изложение на идеи, тези и резултати от изследвания;
- да изгражда и модифицира инструментариум за научни изследвания;
- да може да представя в различни форми и чрез различни средства научно-изследователски резултати;
- да развива професионални контакти с членове на професионалната общност от различни страни;
- да умее да развива и внедрява научните постижения на началната училищна педагогика в практиката на началното образование, на възпитанието, развитието и социализацията на учениците в началните класове;
- да изгради педагогически умения за преподавателската работа във висше училище;
- да се ориентира в нормативни документи и да взема решения относно изследвани проблеми на началната училищна педагогика и социалното възпитание;
- да предава своите знания и компетенции на колеги и студенти.

4.3. Самостоятелност и отговорност

Докторантът в докторска програма „*Начална училищна педагогика*“ е необходимо да притежава личностни нагласи и стремеж към самореализация, разкриване на собствения потенциал в позицията на изследовател и преподавател. Важно място заемат и умения, нагласи и отношения, свързани с:

- формиране на адекватна самооценка, задълбочени интереси и мотивация за професионално-изследователска дейност в областта на началната училищна педагогика;

- развитие на умения и мотивация за професионална комуникация и адаптивност;
- развитие на лична чувствителност към психолого-педагогически проблеми, свързани с обучението, възпитанието и развитието на учениците в началния образователен етап.

4.4. Компетентност за учене

По време на подготовката докторантът овладява:

- умения за работа с научна литература;
- умения за презентирание (включително на основни моменти от концепцията по своята докторска теза);
- умения да подготвя и защитава собствена гледна точка по методиката на изследването си; компетенции да участва във White-border семинари (с други докторанти или с научното звено) – обсъждане и защита на етапни резултати от изследването по докторската теза, на теза по проблеми от научната област и пр.;
- дискутиране на научно равнище при подготовката и защитата на научно съобщение (пред комисия, пред обучаващото звено и пр.) за научен симпозиум, конференция или конгрес;
- участие с научни съобщения в научни форуми;
- самостоятелна подготовка и публикуване на статии в научни сборници и списания;
- изнасяне на публична лекция по резултати от научното изследване (пред научното звено, студентска аудитория, учители и пр.);
- участие в разработване на модели за индивидуални или колективни изследователски проекти, участие в университетски конкурси за финансиране на научноизследователски проекти.

4.5. Комуникативни и социални компетентности

Докторантът в докторска програма „*Начална училищна педагогика*“:

- представя качества и преносими умения, изискващи проявяване на висока лична отговорност, самостоятелна инициативност в сложни и непредвидими обстоятелства, както и в професионална или еквивалентна среда;
- демонстрира общи способности да концептуализира, проектира и изпълнява проекти за генериране на нови знания, прилагане или разбиране на най-модерните достижения, както и да адаптира проектния дизайн към непредвидено възникващи обстоятелства;
- пълноценно общува на някои от най-разпространените европейски езици.

4.6. Професионални компетентности:

- детайлно разбира техники, прилагани за научни изследвания и сложни академични проучвания;
- извършва информирани преценки по сложни въпроси в съответната област, често в отсъствието на пълни данни, както и да представя идеите и заключенията си ясно и ефективно пред специалисти и неспециалисти;
- притежава способност да продължава изследванията в областта на теорията на възпитанието и дидактика, начална училищна педагогика и отделните методики на обучение на все по-сложни равнища, като допринася за развитието на нови техники, идеи или подходи.

5. СФЕРИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Придобилият образователна и научна степен «доктор» по докторска програма «Начална училищна педагогика» има възможност да се реализира като: преподавател във висше училище, колеж и други образователни и научни институции; като ръководител на образователни институции и организации; научен работник в изследователски институти и центрове; експерт и консултант в образователни, културни и други социални институции.

Може да бъде назначаван на следните позиции според Националния класификатор на професиите:

Код длъжност	Наименование
2310-7002	Асистент, висше училище
2310-7003	Главен асистент, висше училище
2310-7004	Доцент, висше училище
2310-7005	Професор, висше училище
2310-7006	Старши асистент, висше училище
2310-7007	Старши преподавател, висше училище
2310-6001	Преподавател, висше училище
2310-6008	Гост-преподавател, висше училище
2310-6009	Хоноруван преподавател, висше училище

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНИЯ ПЛАН

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ	Форма на подготовка и реализация			Форма на признаване
		КРЕДИТИ	ХОРАРИУМ	лекции, семинари, лабораторни упражнения, самостоятелна подготовка, консултации, участие, друго	изпит, текуща оценка, събеседване, сертификат, отчет, протокол, заверка, друго
I. ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ					
1.	Философски основи на педагогиката	7.0	210	45 л, 45 с (90 АЗ / 120 СП)	I изпит
2.	Методология и методи на педагогическите изследвания	7.0	210	45 л, 45 с (90 АЗ / 120 СП)	II изпит
3.	Подготовка и управление на проекти	7.0	210	45 л, 15 с (60 АЗ / 150 СП)	I изпит
4.	Английски език	7.0	210	(90 АЗ / 120 СП)	I изпит
5.	Избираема дисциплина 1	7.0	210	30 л, 30 с (60 АЗ / 150 СП)	II изпит
6.	Избираема дисциплина 2	7.0	210	30 л, 30 с (60 АЗ / 150 СП)	III изпит
ОБЩО :		42	1260		

II. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ					
1.	Разработване и представяне на научен тезис.	9.0	270	270 ч. СП	отчет, протокол от заседание
2.	Разработване на проект за дисертация – първи етап. Проучване и реферирание на литература, представяне на концепция и инструментариум за изследвания.	16.0	480	50 ч.консултации 430 ч. СП	отчет, протокол от заседание
3.	Разработване на проект за дисертация – втори етап (провеждане на научните изследвания по дисертационния труд).	16.0	480	30 ч.консултации 450 ч. СП	отчет, протокол от заседание
4.	Обсъждане и анализ на резултатите от научноизследователска дейност по дисертационния труд.	12.0	360	30 ч.консултации 330 ч. СП	събеседване
5.	Изследователска дейност – изготвяне и публикуване на студия, статия или научно съобщение. Участие в проекти.	9.0	270	30 ч.консултации 240 ч. СП, изготвяне на ръкопис	отчет и сертификат
6.	Участие в научни форуми (национални или международни).	7.0	210	10 ч.консултации 200 ч. СП	отчет и сертификат
7.	Въвеждане в процедурите по защита на дисертация. Подготовка за защита.	30.0	900	10 ч.консултации 890 ч. СП	отчет
8.	Завършване на дисертационния труд. Предварително обсъждане.	30.0	900	10 ч.консултации 890 ч. СП	отчет, протокол от заседание
ОБЩО :		129	3870		
III. ПЕДАГОГИЧЕСКА ДЕЙНОСТ					
1.	Преподавателска дейност – водене на семинарни практически или лабораторни упражнения.	9.0	270	семинарни, практически или лабораторни упражнения	отчет, заверка ръководител катедра
2.	Консултации на студенти.			Консултации	отчет, заверка ръководител катедра
3.	Проверка на писмени работи на студенти				
4.	Изготвяне на рецензии на дипломни работи				
ОБЩО :		9	270		
IV. ДРУГИ					
1.	Участие в катедрени заседания				
2.	Участие във факултетски и университетски комисии и други академични дейности				
3.	Участие в организацията на научни форуми (симпозиуми, конференции, кръгли маси и др.)				
4.	Участие в научни семинари на катедрата				
ОБЩО :					
ОБЩО (за цялата продължителност на обучението):		180	5400		
ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ					
1.	Иновативни идеи и практики в съвременното образование	7	210		
2.	Академично писане	7	210		
3.	Педагогически иновации в началното училище	7	210		

4.	Изследователски подход в образованието	7	210		
5.	Интердисциплинарен подход в научното познание	7	210		
6.	Методи за статистическа обработка на данни	7	210		
	Избираемите учебни дисциплини се предлагат след формулиране на темата за научно-педагогическото изследване. Включват се в Индивидуалния работен план на докторанта и се утвърждават от научното звено. Докторантът избира 2 (две) учебни дисциплини.				

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ

ФИЛОСОФСКИ ОСНОВИ НА ПЕДАГОГИКАТА

ECTS кредити: 7.0

Форма на оценяване: изпит

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра „Социална педагогика“

Факултет: Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Веска Гювийска

E-mail: v.guviiska@abv.bg

Хорариум: 90 аз / 120 сп

Статут на дисциплината: задължителна

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Курсът е предназначен за докторанти към Факултет по педагогика. Построен е на базата на ключови идеи, свързани с философски прочити на педагогиката. Обхваща набор от 10 лекции по авторски идеи на мислители от различни времена, но основният акцент е поставен на Модерността и Постмодерна. Сред тях са идейни движения като социален конструктивизъм, бихевиоризъм, позитивизъм, марксизъм, деконструктивизъм и др. Лекционният курс включва и типично педагогически понятия, и идеи, интерпретирани във философски ракурс. Насочен е към възможността за изграждане на философска култура и начин на мислене при докторантите, както и като стимулиране на казуистика, сократистика, решение на проблеми в педагогиката. Адресиран е към изработване на професионална рефлексия при докторанти и има и прагматична функция да надграждат педагогическа фундаментална база от идеи и понятия на друго кодово ниво.

Курсът има за цел докторантите да придобият знания за основната методологична роля, която има философията за развитието на педагогическата наука като цяло.

В резултат от обучението по тази дисциплина докторантите следва да бъдат в състояние да:

- боравят с понятийния апарат на педагогиката на ново кодово ниво;
- да правят критичен анализ на философски концепции по проблемите на образованието;
- да прилагат на практика експериментални идеи в педагогиката;
- да изработят професионална рефлексия при работа с научен текст;
- да използват успешно философски идеи по проблемите на образованието и обогатяват своята научна култура.

Методи на преподаване:

Курсът се провежда основно посредством **лекции**. Съдържанието на учебния материал се поднася проблемно и **в интерактивна режим на работа**. Определени идеи се поставят **дискусионно**, за което докторантите имат предварителна нагласа и умения. Изложението е илюстрирано с **модели** и с позоваване на съответни **казуси** от действителността.

Определена част от съдържанието студентите усвояват посредством **самостоятелна работа** с научната литература.

Очаквани резултати:

Като резултат от изучаването на проблематиката по тази дисциплина студентите следва да придобият **знания** и определени **компетенции** относно:

- Методологическото значение и роля на „Философията” за педагогиката като наука;
- Способността да се ориентират в концептуални схеми и образователни стратегии, с които са свързани;
- Възможността да прилагат успешно теоретични модели в конкретен научен текст;
- Осъзнаване потребността от философско познание за педагогиката като път към професионално и научно мислене.

МЕТОДОЛОГИЯ И МЕТОДИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

ECTS кредити: 7.0

Хорариум: 90 аз / 120 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: задължителна

Семестър: II

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

Факултет: Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Ицка Дерижан

Анотация:

Дисциплината е предназначена за докторанти, редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение. Изучаването ѝ е мотивирано от необходимостта от получаването на система от базисни знания относно методологията на научното изследване и разработването на собствени научни трудове и публикации.

Цел на програмата е на основата на световните стандарти да създаде у участниците система от знания за научното изследване и да ги мотивира за подготовка и провеждане на собствена научно-изследователска дейност.

Задачи:

- Да се усвоят базисни компетенции за методологията на научното изследване – теоретично и/или емпирично;
- Да се представи типологията, структурата и дизайна на научното изследване;
- Да се създадат базисни умения за подбор и прилагане на количествени и качествени научно-изследователски методи;
- Да се създаде мотивация за подготовка и презентиране на свой научно-изследователски труд – доклад, статия, дисертация и др.

ПОДГОТОВКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТИ

ECTS кредити: 7.0

Форма на оценяване: изпит

Семестър: I

Методическо ръководство:

Лектор: проф. д-р Албена Вуцова

Анотация:

Целта на обучението по дисциплината „Подготовка и управление на проекти“ е да подготви висококвалифицирани специалисти в подготовката и управлението на проекти на национално и трансевропейско ниво, като се предоставят знания и умения на различни видове проекти и програми.

Специфичните цели на курса са следните:

Да се дадат базови знания и умения по управление на проекти като се разгледат национални и международни инструменти за подкрепа на проекти и програми с различна насоченост;

Да се обогатят знанията за същността и основните характеристики на управлението на проекти и управлението на проектни екипи;

Да се предоставят добри практики за вземане на стратегически и тактически управленчески решения свързани с управлението на проекти.

Докторантите, които се обучават в този курс, ще придобият след завършването му необходимата компетентност да разработят проект, дизайн на проект е различни области, да участват в управлението на даден проект и да го доведат до реализация. Придобитите знания имат важно значение, тъй като развитието на различни видове икономически направления ще се извършва на проектно-програмна основа.

Прилаганият курс е в съответствие с мисията и концепцията на университета за предоставяне на модерни и актуални знания; Обемът на курса е съобразен с предвидените кредити, както и квалификационната характеристика на специалността. Постигането на целите на курса ще се контролира с провеждането на два теста – входен и окончателен.

АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

ECTS кредити: 7.0

Форма на оценяване: изпит

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра: „Германистика и романистика“

Факултет: Филологически факултет

Лектор: доц. д-р Дафина Костадинова

Анотация:

Съгласно решение № 21 от 04.09.2013 г. на Академичния съвет курсът по английски език е задължителен за всички докторанти през първата година на обучението им, които се обучават по различни докторантските програми във всички факултети на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Курсът е интензивен и предполага обучение в рамките на 6 часа дневно. Той се провежда (обикновено всяка година в първия месец след приключване на летния семестър) и времетраенето му може да варира в зависимост от формирането на групите по нива на езикова компетентност. Нивото на компетентност се определя чрез

предварителен входен тест, на базата на който участниците се разпределят по нива – начинаещи, средно напреднали и напреднали, отговарящи на нивата A1, A2 - B1 и B2 – C1 по Европейската езикова рамка.

Курсът цели практическа подготовка на студентите по английски език, като фокусът е върху усвояване на основни знания по лексика и граматика при по-ниските нива и усъвършенстването и разширяването на знанията и повишаване на нивото на владеене на езика в по-високите нива.

Обучението се базира на интегративен подход, при който придобиването на нови за докторантите знания и умения е основано на развиването на четирите основни видове умения: четене, писане, слушане и говорене. Специален акцент се поставя върху изграждането на уменията за говорене и слушане, както и върху усвояването на основни принципи на изграждането на академичен текст на английски език, както и на уменията за изготвяне на презентации, автобиография, абстракт и статия на английски език. Курсът по английски език за докторанти задължително съдържа следните модули: практическа граматика, лексика, писмени упражнения, четене и слушане с разбиране и разговор. В зависимост от конкретните нужди на обучаемите от различните факултети и специалности се въвежда и специализирана за областта лексика както и упражнения по специализиран и общ превод.

ДОЦ. Д-Р ЯНКА СТОИМЕНОВА

Ръководител на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“